

Komunikat Instytucji Zarządzającej w związku z utrudnieniami w projektach spowodowanymi pandemią Covid-19

Wirus Covid-19 stanowi dla nas wszystkich poważne wyzwanie. Wiązą się z nim nakładane stopniowo po obu stronach granicy istotne ograniczenia w ruchu granicznym, możliwości organizacji spotkań, funkcjonowaniu placówek edukacyjnych, kulturalnych, gastronomicznych itp.

Wszystkie te działania służą ograniczeniu rozprzestrzeniania się wirusa i tym samym ochronie zdrowia nas wszystkich. Dlatego należy ich przestrzegać i bezwzględnie się do nich stosować.

Zaistniała sytuacja powoduje zrozumiałe dla instytucji programowych zakłócenia w realizacji licznych polsko-brandenburskich projektów w Programie Współpracy INTERREG VA.

Pandemia Covid-19 jest w ocenie Instytucji Zarządzającej przypadkiem **siły wyższej (force majeure)**.

W obecnej chwili nie można wiarygodnie prognozować czasu trwania tej wyjątkowej sytuacji i jej ostatecznych konsekwencji. Doceniamy wszelkie wysiłki i alternatywne metody realizacji działań projektowych. Chcąc wspierać partnerów projektu w osiągnięciu celów projektu zgodnie z pierwotnym planem Instytucja Zarządzająca oraz pozostałe instytucje programowe będą w sposób możliwie elastyczny reagować na zaistniałe okoliczności.

W związku z powyższym, Instytucja Zarządzająca wydaje następujące zalecenia i ustala poniższe zasady, które mają ograniczyć negatywne dla projektów oraz całego programu skutki wystąpienia siły wyższej.

Zalecenia dotyczące przeprowadzania i planowania działań projektowych

Działania projektowe zaplanowane na najbliższe tygodnie, które ze względu na pandemię Covid-19 nie mogą się odbyć w dotychczas planowanej formie, należy jak najszybciej odwołać, bądź – o ile to możliwe – zmienić sposób ich przeprowadzenia. Należy dążyć do unikania kosztów nieprzyczyniających się do osiągnięcia celów projektu.

Natomiast planowanie nowych działań powinno być uzależnione od aktualnej sytuacji związanej z pandemią tak, aby również w odniesieniu do nich uniknąć generowania nowych kosztów, nieprzyczyniających się do osiągnięcia celów projektu. Przykładowo należy korzystać z elastycznych opcji rezerwacji przy organizacji podróży (możliwość bezkosztowego i jak najpóźniejszego anulowania).

Zachęcamy partnerów projektu do określenia - tam, gdzie jest to konieczne i możliwe - alternatywnych sposobów realizacji już zaplanowanych bądź przyszłych działań. Może to obejmować np. zastąpienie fizycznych spotkań spotkaniami online lub wideokonferencjami lub korzystanie z ankiet online w celu zebrania opinii zainteresowanych stron.

Kwalifikowalność wydatków

Przy ocenie kwalifikowalności wydatków uwzględnione zostanie wystąpienie stanu „siły wyższej”.

Wynikają z tego następujące konsekwencje:

- wydatki zatwierdzone w ramach umów o dofinansowanie pozostają kwalifikowalne również wtedy, gdy ze względu na pandemię COVID-19 wystąpiły ograniczenia w przeprowadzeniu działań projektowych (patrz również punkt *Wnioski o zmiany w projekcie oraz Wskaźniki*),
- dodatkowo dofinansowane mogą zostać konieczne do osiągnięcia celów projektu wydatki, które wprowadzono jako takie nie były przewidziane w umowie o dofinansowanie, ich poniesienie wynika jednak ze spowodowanej pandemią Covid-19 konieczności wprowadzenia działań/form działań zastępujących zatwierdzone umową działania projektowe;

Powołanie się na wystąpienie "siły wyższej" dla uzasadnienia kwalifikowalności wydatku możliwe jest pod następującymi warunkami:

- istnienie wpływu pandemii COVID-19 na kwalifikowalność wydatku,
- wyczerpanie wszystkich możliwości zminimalizowania ponoszonych kosztów np. poprzez odpowiednio wczesne odwołanie działań projektowych, dobór odpowiedniej formuły tych działań, korzystanie z elastycznych opcji rezerwacji, możliwość wykorzystania danego produktu lub usługi, którego dotyczą wydatki, w innym czasie lub działaniu.

W odniesieniu do oceny odpowiednio wczesnego odwołania stosowana będzie następująca zasada: jeżeli **zobowiązania zaciągnięte zostały przed 15.03.2020**, a rezygnacje są uzasadnione względami zdrowotnymi i/lub wynikają z regulacji urzędowych/zaleceń, bądź ostrzeżeń odpowiednich organów odpowiedzialnych za zdrowie publiczne, wydatki te pozostają kwalifikowalne bez konieczności uzasadniania zasadności ich zaciągnięcia.

W przypadku **zobowiązań zaciągniętych po 15.03.2020, a później anulowanych ze względu na pandemię Covid 19**, wydatek może zostać uznany za kwalifikowalny pod

warunkiem, że zaciągnięcie tego zobowiązania było uzasadnione mimo ogłoszonej pandemii. Takie uzasadnienie będzie podlegało każdorazowo indywidualnej ocenie instytucji programowych.

- brak roszczeń do osób trzecich o zwrot tych wydatków, np. z tytułu ubezpieczenia, wynagrodzenie za krótki czas pracy (tzw. Kurzarbeitsgeld).

W przypadku szczególnych trudności, środki mające na celu złagodzenie skutków pandemii COVID-19 mogą zostać rozszerzone przez instytucje programowe.

Poniżej wymieniono przykłady kwalifikowalnych wydatków w poszczególnych kategoriach wydatków:

- koszty osobowe: np. wynagrodzenie osób zatrudnionych w projekcie, które ze względu na pandemię czasowo nie pracują, a które to koszty nie mogą być pokryte z innych źródeł krajowych np. ubezpieczenie zdrowotne, wynagrodzenie za krótki czas pracy (tzw. Kurzarbeitsgeld)
- wydatki biurowe i administracyjne: np. czynsz za okres nieużywania wynajmowanego pomieszczenia ze względu na pandemię, koszty komunikacji powstałe w związku z tworzeniem zdalnych miejsc pracy
- koszty podróży i zakwaterowania: np. koszty anulowania biletów, rezerwacji hotelu.
- koszty usług zewnętrznych: np. koszty anulowania rezerwacji cateringu, tłumaczy, wynajmu sal
- koszty budowy i wyposażenia: np. opłaty za opóźnienia, przestoje, tymczasowe magazynowanie, transport itp.

Wskazówki dot. raportowania

W ramach raportowania w odpowiednim raporcie z realizacji projektu partnerzy projektu są zobowiązani do wykazania w pkt. 8a wszystkich wydatków, których dotyczy ww. sytuacja oraz wskazania, w jaki sposób wyczerpali wszystkie możliwości zminimalizowania poniesionych kosztów. Ponadto w raporcie należy wskazać, że w odniesieniu do tych wydatków partnerowi nie przysługują roszczenia o ich zwrot od osób trzecich (np. z tytułu ubezpieczenia).

W załączniku nr 2 do raportu (lista rachunków) w kolumnie 25 („Uwagi”) w zakładce „Oryginał” należy wskazać, iż jest to wydatek związany z pandemią Covid-19.

Dodatkową dokumentację należy przedkładać tylko i wyłącznie na prośbę kontrolera z art. 23.

Terminy składania raportów

W razie konieczności dopuszcza się dłuższe terminy na składanie raportów partnerów i raportów z realizacji projektu. Odpowiednie wnioski w tej sprawie nie mają wymogów formalnych (można je składać np. mailem) i należy je kierować do odpowiednich kontrolerów z art. 23 (raporty partnerów) lub do Wspólnego Sekretariatu (WS) (raporty z realizacji projektu).

Aby nie zagrozić ogólnej realizacji Programu, odroczenia/przedłużenia nie powinny, co do zasady, przekraczać okresu 3 miesięcy.

Brak możliwości zwiększenia dofinansowania

Należy podkreślić, że chociaż wydatki na działania odwołane, bądź działania alternatywne będą kwalifikowalne, dofinansowanie projektu łącznie nie może zostać zwiększone. Oznacza to, że projekt musi wewnątrznie w trakcie dalszej realizacji wykorzystać wszystkie możliwości oszczędności, np. poprzez rezygnację z/ograniczenie cateringu podczas przyszłych imprez, zastąpienie spotkań wideokonferencjami, czy wielodniowych wydarzeń/spotkań/wyjazdów jednodniowymi. Środki te są bezwzględnie konieczne ze względu na wyczerpanie funduszy w ramach czterech osi priorytetowych Programu.

Wnioski o zmiany w projekcie

W przypadku wniosków o zmiany w projekcie w związku z pandemią Covid 19 obowiązują co do zasady wymogi zgodnie z *Podręcznikiem Beneficjenta* (rozdział XI. *Zmiany w projektach*).

Również w przyszłości wnioski o zmiany w projekcie muszą być składane za pośrednictwem Portalu klienta tylko przez Partnera wiodącego.

Przed złożeniem wniosku o zmianę wymagającą zgodnie z *Podręcznikiem Beneficjenta* zgody ILB bądź Komitetu Monitorującego prosimy o skontaktowanie się z WS bądź z ILB w celu omówienia tych zmian i ewentualnie wypracowania działań alternatywnych bądź rezygnacji z działań w projekcie. Pozwoli to na szybsze zatwierdzenie wniosków o zmianę.

Jeżeli w projekcie została już złożona maksymalnie dopuszczalna liczba dwóch wniosków o zmiany zgodnie z tabelą 3 lub tabelą 4 wg rozdziału XI *Podręcznika beneficjenta*, dopuszcza się dalszy wniosek o zmiany w projekcie, jeżeli wnioskowane zmiany będą związane z wybuchem pandemii.

Projekty przed podpisaniem umowy o dofinansowanie

Projekty, które zostały wybrane do dofinansowania przez Komitet Monitorujący, ale nie zawarły jeszcze umowy o dofinansowanie, powinny - w celu uzgodnienia dalszych działań

- jak najszybciej powiadomić WS bądź ILB o wszelkich zmianach w koncepcji projektu, które są konieczne z powodu pandemii Covid 19.

Wskaźniki

Pomimo trudnej i czasowo nieprzewidywalnej sytuacji, projekty są zobowiązane, co do zasady, do wypełnienia założonych wskaźników projektu oraz wskaźników programowych. Niewykonanie wskaźników z powodu pandemii Covid 19 może jednak zostać zaakceptowane w sytuacjach, jeżeli **cel projektu został w istotnej części osiągnięty**.

Przykład: jako wskaźnik projektu beneficjenci wskazali spotkania strony polskiej i niemieckiej w celu opracowania określonej koncepcji, ale podana liczba spotkań zaplanowana do jej opracowania nie może zostać osiągnięta ze względu na pandemię. W tym przypadku niezrealizowanie zaplanowanej liczby spotkań nie będzie stanowiło problemu pod warunkiem, że cel polegający na opracowaniu koncepcji został osiągnięty.

Zmiana wskaźników projektu powinna być zgłoszona w ramach procedur przewidzianych w *Podręczniku beneficjenta*, rozdział XI. *Zmiany w projektach*. Patrz punkt niniejszego komunikatu *Wnioski o zmiany w projekcie*. Również w przypadku tych zmian należy przed złożeniem wniosku skontaktować się z WS bądź z ILB.

W przypadku niewykonania wskaźników projektu, które są jednocześnie wskaźnikami programowymi, należy zwrócić szczególną uwagę na dostateczną dokumentację przyczyn niewykonania. Wskaźniki programowe podlegają obowiązkowi sprawozdawczości wobec Komisji Europejskiej. Ich niewykonanie musi być wystarczająco uzasadnione, aby nie miało ono negatywnych skutków dla alokacji całego Programu.

Przedłużenie okresu realizacji projektu

Jeżeli pandemia Covid 19 miałaby zagrażać osiągnięciu celu projektu w istotnej części, może zostać zatwierdzone przedłużenie okresu jego realizacji. To, czy taka sytuacja w danym przypadku faktycznie występuje, będzie nadal podlegać indywidualnej ocenie przez ILB i WS.

Przed składaniem wniosków o zmiany w już zatwierdzonych projektach, które odnoszą się do przedłużenia okresu realizacji, partnerzy projektu powinni najpierw dokonać starannej analizy pod kątem możliwości koncentracji i wykonania działań mimo wszystko w zatwierdzonym okresie realizacji projektu. Przed złożeniem wniosku o zmianę należy skontaktować się przedtem WS bądź z ILB. (Patrz również punkt *Wnioski o zmiany w projekcie*).

Fundusz Małych Projektów (FMP)

Treść komunikatu stosuje się odpowiednio również do FMP i beneficjentów małych projektów. Partnerom FMP zaleca się przegląd dokumentów wdrożeniowych pod kątem zastosowania powyższych zaleceń i zasad i odpowiednie ich stosowanie w stosunku do małych projektów.

Problemy w realizacji projektów prosimy zgłaszać jak najszybciej do WS. Informacje o możliwościach kontaktu zostały zamieszczone na stronie internetowej programu.

Poczdam, 3 kwietnia 2020 r.